

Tribuna Nouă

REDACTIA ȘI
ADMINISTRAȚIA
Bulev. Regina Maria Nr.
12. Tipografia „Aradul”

INSERTII
se primesc după tarif la
Administrația ziarului
și la toate agențiile de
publicitate.

Abonamente:
Pe un an . 520 Lei
Pe 1/2 an . 260 Lei
Pe 1/4 an . 130 Lei

2 Lei ex.

ZIAR POLITIC NAȚIONAL

DIRECTOR: ION MONTANI.

2 Lei ex.

Frământările din vecini

Arad, 8 August.

Correspondentul nostru de la Belgrad ne-a dat în numărul de ieri câte-va constatări interesante asupra crizei politice interne prin care trece în prezent regatul Jugoslaviei. Frământările aliaților noștri par a fi intrat într-o gravă și decisivă fază. Lupta între cele două concepții eterogene: centralismul naționalist și autonomismul federalist s-a incins cu multă putere și rezultatele ei pot să aibă urmări de cea mai mare importanță politică, nu numai pentru vecinii noștri de la sud, ci chiar pentru politica generală în această parte a Europei.

Am lipsi dela datoria noastră, dacă nu ne-am ocupa din vreme cu evenimentele ce se petrec în nemijlocita noastră apropiere.

Pentru o temeinică înțelegere a lucrurilor trebuie să facem o fugitivă recapitulare a împrejurărilor în cari a luat ființă regatul slavilor sudici.

Se știe că în timpul războiului funcționa la Londra un comitet permanent al croaților și sârbilor numit *Jugoslavenski Odbor*, care a deservit tot timpul interesele unirei într-un singur stat al popoarelor sârbe. În sânul acestui comitet s'a accentuat dela început o deosebire fundamentală de concepții. Croații, în frunte cu deputatul laborului din Zagreb, d. Potociniak, invocau pilda Statelor-Unite ale Americii și configurația politică a Elveției și cereau ca statul slavilor de sud să aibă la bază o constituție la fel cu a acestor state.

Să nu fim nici noi — spuneau ei — deasupra sârbilor, dar nici ei să nu domineze pe croați și pe sloveni. Regat ori republică, dar toate neamurile slave să se bucură de aceiași egalitate și libertate.

Formula lui Potociniak a fost susținută cu putere la congresul slav care a avut loc în 1915 la New-York. Cunoscutul publicist englez Scotus Viator i-a făcut o atmosferă favorabilă în presa aliaților. Totuși marele principiu moral, care inspira pe conducătorii puterilor aliate: principiul revendicărilor naționale unire a fost mai sugestiv pentru conștiința neamurilor neîntregite.

În curând după congresul de la New-York veni să se afirme și cecalaltă concepție a jugoslavilor, reprezentată de dd. Pașici și Ribicevici și propagată cu ardoare de presa și literatura sârbă: unitatea națională suverană a viitorului stat. Revista *Delo*, care apărea la Niș pe cheltuielile guvernului național, a dat alarma că croații și slovenii au apucat o cale greșită, care ducea la vătăj și separatism și periclită orice succes al revendicărilor pansârbe ce trebuiau adoptate de tratatele de pace de mai târziu.

Grație abilității lui Pașici și-a hăosului social ce cuprinsese Croația în zilele când s'a prăbușit în fața ei formidabilul front austro-ungar, concepția statului național unitar a ieșit pentru jugoslavi triumfătoare la Paris și Versailles. Capitalele croaților și slovenilor, Zagreb și Laibach, au fost ferecate într-o strânsă unitate, prin constituția de la Vidovdan.

În viața politică a noului stat s'au dat însă, pe față dela început marile deosebiri de concepție morală, religioasă și culturală, ba chiar o eterogenitate accentuată între ramurile etnice ale aceluiași popor. Dacă s'ar fi sculat din mormânt marele visător al realizării jugoslave de astăzi, arhiepiscopul Strossmayer, care este și părintele cuvântului „jugoslav” și care la 1860 a creiat pentru perpetuarea ideii de unire o academie la Zagreb, nu și-ar fi recunoscut epigoni și văzându-l pe d. Radici, șeful celui mai centrifugal partid al Croaților, în tribulațiunile lui trădătoare dela Viena, Budapesta și Moscova, ar fi fost doborât de grija viitorului neamului său.

Abia acum după unirea atâtor vârstare etnice diverse în cadrele Jugoslaviei se pot verifica deosebirile fatale dintre ele. Traiul multiseclar ce s'a scurs pentru fiecare din ele în configurații geografice diferite, sub influențe culturale și religioase opuse, vâdește abia acum, în vâjnicile încăierări politice interne, opera de diferențiere ce s'a petrecut în sânul aceleiași rase. Croații neapar cu un caracter național aparte, reflectând apusul în cultura lor și catolicismul în tendințele lor de expansiune. Sârbii sânt un zid de oțel al ortodoxismului și au păstrat puritatea originală a calităților rasei. Un adevărat abiz se cascadează între ei, întocmai ca între poloni și ruși pe întinsele șesuri dela miazănoapte. Nu mai vorbim de influențele istorice, cari împing de asemenea spre orientări divergente. Și nu mai vorbim nici de mahometani și celelalte minorități, de tensiunea din Bosnia și celelalte provincii. Uni-

tatea națională a statului dela sudul României e pusă la grea încercare.

Căderea lui Pașici și venirea lui Davidovici e întâiul semnamental al prefacerilor ce vor urma.

E un bun augur pentru noul șef de guvern, că și-a putut crea majorități considerabile atașându-și toate grupurile republicaniste, pe țărăniști, pe mahometani și pe minoritari. După toate semnele alegerile ce trebuie făcute la toamnă, vor fi conduse tot de noul guvern — și o nouă victorie pare asigurată.

Cumscând însă marea ascendență morală a d-lui Pașici, apoi faptul că în vechea Serbie majoritatea opiniei publice este de partea lui și în sfârșit, că aliații noștri din vecini sânt cei mai impulsivi și debordanți în luptele lor interne, — avem să ne așteptăm la îndelungi frământări peste granița noastră dela miazăzi.

În cele din urmă credem că va triumfa și a'olo adevărul, care, dupăcum se știe este totdeauna la mijloc. Nici centralismul egomnist, pentru că este absurd într-o țară cu atâtea provincii și popoare eterogene, dar nici federalismul, căci nu ne putem imagina o separațiune atât de accentuată în marginile unui stat în care majoritatea populației-nei vorbește totuși — aceiași limbă.

Nu mai o intensă și circumstanțioasă decentralizare administrativă, va reda pacea diverselor provincii și va garanta în același timp durabilitatea noului stat. Jugoslavii, fie ei sârbi, croați, sloveni ș. a. m. nu trebuie să uite că pentru ei singura formație politică firească este cea actuală și că numai păstrând-o intactă și fortificând-o printr-un spirit de unire vor putea să-și asigure prosperitatea.

În orice caz, d. Pașici contemplând tristul câmp de frământări din patria sa are un preț să mediteze și asupra lozincii panslavismului, pe care oamenii d-sale ne-o aruncău întempestiv peste granița. D-sa și compatrioții d-sale sânt acum puși în situație să rezolve o problemă ceva mai mică: cea — să zicem — a jugoslavismului.

Hic Rhodus, amici! de pe Kalimegdan, — aici sa vă vedem la treabă.

D. Duca informând Austria

Ziarul „Neue Freie Presse” publică un lung interview al d-lui I. G. Duca asupra situației din România. Între altele d-sa a spus:

„Ni s'au adus adesea, și în deosebi în ultimul timp, numeroase acuzațiuni. Gândiți-vă numai că acum de curând s'a trâmbițat peste tot în România a izbucnit o revoluție. Adevărul e că în întreaga țară domnește și n'a încetat niciodată să domnească ordinea. Țara noastră e de altfel cea mai puțin proprie pentru revoluțiuni sociale”.

FOILETON

Noapte de vară

În crengi s'adună
Luciri de lună
Surzătoare.
Așeunse'n ramuri
Dorm multe neamuri
De sburătoare.

În iarba mică
Greu mărlu pică
Lăsându-și creanga.
În noaptea lină
La vad suspină
Duios talanga.

O stea aprinsă
Din cer desprinsă
Ușor coboară.
Și'n cet se lasă
Pe-an vârf de casă
Jos lângă moară.

Un car de muncă
Spre sat din luncă
Cu fan pornește.
Din toată firea
Nemărginirea
În mine crește.

Volbură Poiană

Intre Italia și Ungaria

— Faimosul cavalerism unguresc nu se desminte! —

Arad, 8 Aug.

O chestiune al cărei erou e un general ungur: dl Sipos Gyula de Markusfalva; o chestiune care pasionează gazetele celor două țări mai mult decât succesele Olimpiadelor din Paris, e cea a furtului unui tablou de Palma il Vecchio, din biserica din Quero (Italia). Acest furt s'a întâmplat în timpul când trupele austro-ungare prădau teritoriile italiene ocupate, iar autorul lui e generalul ungur Sipos Gyula.

Aflând decurând de urma tabloului furat, autoritățile comunale din Quero s'au adresat guvernului italian cerându-i intervenția la Budapesta pentru biserica din Quero să-și reprimască tabloul. Știrea a ajuns și în ziarle italiene cari, oricâtă curte le-ar face Ungurii, n'au putut scuza acest furt ca oricare altul.

Gazetele din Budapesta au sărit însă ca arse. Cum? Un general maghiar, un erou etc. e acuzat de furt?... Unde-i cavalerismul milenar, proverbial, arhiproverbal al ungurilor, al ofițerilor unguri?...

Desigur, gazetarilor din Budapesta nu pot să înțeleagă bănuiele colegilor lor italieni... ei pot înțelege doar proza bineplătită a lui Arnaldo Fraccaroli — jidovul rătăcitor și șmecher al ziaristicii italiene.

Gazetarilor budapeșteni au recurs la un șiretlic: Generalul Sipos Gyula e un protector al artelor. Văzând biserica din Quero expusă focului artileriei, generalul și-a zis că ar fi mai bine dacă ar duce undeva la adapost această minune de artă. Pentruca adapostul să fie cât mai sigur și mai departe de front, dl. general a dăruit tabloul orașului Szekesfehervar, care, uimit de așa dar împărătesc, l'a ales cetățean de onoare.

Aflându-se mai târziu buclucul cu tabloul de Palma il Vecchio, generalul Sipos a fost dat în judecată pentru furt și — achitat, infuriat de acest proces, bravul general a cerut orașului Szekesfehervar tabloul înapoi și... l'a vândut, pe-un preț considerabil, unui anume Kovacs.

Tabloul și-a pierdut, în zilele trecute, urma. Experții spun că prețuiește peste 50.000 dolari. Suntem curioși cum se va rezolvi această chestiune între Italia lui Benito Mussolini și între Ungaria lui Horthy.

Cumscând corectitudinea ofițerilor din fosta armata comună, suntem siguri că generalul Sipos a servit la husari și suntem siguri că azi face parte din Societatea „Ungurilor cari se desțaptă” (x.)

Vizitele amiralului Beatty în România

În ziua de 24 August va sosi în România prin Constanța, spre a vizita țara noastră și pe Suverani, amiralul englez Beatty, unul dintre somitățile armatei engleze, care a exercitat o comandă de prima importanță atât în cursul războiului cât și ca prețelul încheierii păcii.

La timp, vom publica programul primirii și al recepțiilor ce vor avea loc în onoarea distinsului oaspe.

Amintiri din copilărie

Două treburi sunt la casa omului pe care omul nu le poate suferi: văruiul pereților și spălătul rufelor.

Așa era în sat la noi când se apropia sărbătoarea dumnezeilor Pașii. O hârnicie fără pereche. Cu două trei săptămâni înainte de sărbători, gospodinele satului, dar mai ales fetele cele mari din sat, nu mai aveau hodină. De cum se lumina de zău și până când asfinția soarele, hăt, târziu, le vedeai umbland când la fântână după apă, când la dușiană după var, când la lutărie să scoată lut pentru feștutul prișpelor.

Iar mama nu se lasa în hârnicia ei mai pe jos decât celelalte femei și fete din sat, ferit-a sfântul.

Gospodină încercată de felul ei și pe lângă asta și preuteasă în sat, pilduitoarea tuturor nevestelor, cât de tinere. oricât de bătrâne, mama umbra fără astâmpăr cu gând frumos ca să-i iasă casa curată din mâna ei, cum ese oul proaspăt de sub găina. Casa era casa noastră, nu bucluc. Șase odăi largi adapostea sub acoperiș.

Cât din partea spălătului și mai slavă Domnului! Că de pomană să fi luat mama de undeva să spele, tot nu s'ar fi adunat la un loc atât de mult cal-mandrac.

Teatrul de Vest

Din partea ministerului cultelor și artelor primim spre publicare următorul comunicat:

„Pentru a pune capăt zvonurilor și comentariilor tendențioase cu privire la viitoarea direcțiune a planului teatrului de vest (Timișoara) se aduce la cunoștință că intrucât acest teatru va putea lua ființă de toamnă, ministerul artelor și cultelor are intențiunea să ofere conducerea acestui teatru d-lui Aristide Demetriad, valorosul societar al Teatrului Național din București”.

Turburările din Balcani

Dl. Posonby, subsecretar de stat la departamentul Externelor, a anunțat că știrea despre comenzi de material de război plasate în Anglia de țările balcanice este adevărată. Aceste comenzi nu sânt însă de natură să justifice interpretările alarmiste.

Situația în Balcani este actualmente încordată, dar guvernul britanic stă de veghe și va exercita bunele sale ofiții pentru a permite realizarea unui acord echitabil în toate dificultățile care s'ar putea ivi.

Revendicările României

Arad, 8 August

Nimeni nu poate tăgădui că actuala conferință dela Londra își are obârșia în neînțelegerile cari au dăinuit până azi între marii Aliați. Dacă nu existau deosebirile de vederi dintre Anglia și Franța de multă vreme Germania ar fi fost silită să execute tratatul dela Versailles în ce privește reparațiunile datorite și recunoscute de ea însăși prin semnătură.

Neînțelegerile de până azi dintre Aliați au fost provocate de interesele speciale ale fiecăruia, a căror apărare le-a impus puncte de vedere diferite.

Faza sentimentală și de concesiuni reciproce privitoare la realizarea păcii s'a stârșit odată cu prima conferință dela Paris. Puterile aliate au trecut atunci peste considerațiuni de interese speciale ca să poată prezenta o atitudine unitară față de inamicul cărui trebuia să i-se impună semnarea păcii. România nu putea face altfel și a trecut și ea atunci peste unele din legitimizele ei revendicări.

Astăzi însă, la răfuiala amicală dela Londra, România, care n'a pierdut din vedere justele reparațiuni cari i-se datorau, ridică, cu toată decența cuvenită, chestiunile rămase încă deschise și cari au împiedicat cu mult revenirea la o situație normală a vieții sale economice.

Incendierea instalațiilor petrolifere de pe Valea-Prahovei, făcută, după cererea aliaților, odată cu retragerea armatei române în 1916, dispariția tezaurului român trimis la Moscova

tot după cererea aliaților, cari au situațiunea girantului unui debitor neplatnic — Rusia — și escrocheria comisă de Germania cu obținerea înărfurilor românești în schimbul unei hârtii monedă fără valoare, operație făcută în timpul păcii dela București, — sunt tot atâtea pagube aduse bugetului statului și capacității de producție a subsolului.

România a notificat aceste Conferinței. În parte, desigur că cererile noastre, — poate că, deocamdată numai cele privitoare la Germania — vor fi cercetate și soluționate chiar în cursul acestei Conferințe.

Nu ne îndoiim însă că, tutulor acestor chestiuni, atunci când le va veni, pe rând, vremea la fiecare, ideea de justiție și respectul drepturilor fiecăruia cari au însuflețit în totdeauna pe marii noștri Aliați, le vor da soluțiuni cari să adauge încă la recunoștința pe care România o păstrează aceluia cu cari, în clipe tragice, și-a legat soarta.

Demersul dlui Titulescu

L'intransigent“ anunță din Londra că d. Titulescu a prezentat conferinței o reclamație cu privire la pagubele cauzate României prin incendierea instalațiilor petrolifere, după cererea aliaților, prin trimiterea tezaurului român la Moscova, prin schimbul monedei germane contra mărfurilor românești și prin executarea parțială forțată a tratatului de pace din București.

Iar în Vinerea mare mama cocea alaturile. Frământatul începea de Joi seara.

În seara acie mama chema pe Neculai Blăniariu și pe Grigore, feciorul lui, flăcău în toată puterea cuvântului ca să frâniante alaturile. Și ca să nu incurcăm treburile casei mama ne trimetea la denie. Căci spunea ea: de ce să incurcați locul când e atâtea treabă de făcut! Noi fără ca să ne mai codim noi ascultam și ne duceam grăbiți la sfânta biserică să auzim cele 12 evanghelii citite de tata rar, pe înțelesul tuturor, cu glasul ridicat. La biserică vedeam cum se strâng toate babele satului, alături de fetele mari, c'asa-i obiceiul pela noi, nu știu pe aiurea cum o fi, dar la noi babele și fetele mari nu lipsesc nici în ruptul capului dela biserică.

Și eu stam în strană lângă dascălul Iancu, de-i țineam isonul la cântări, că tata numai popă voia să mă facă pe mine. Zicea el, că așa-i bine, să-i rămână un copil urmas în sat, la noi, unde am crescut și am văzut pe lume cele bune și cele rele.

Eu eram deprins să văd oamenii venind la biserică cu legătura în mână, care de care mai încărcată cu fel și fel de pomeni; ba colivă, ba colaci. Și mult mă miram eu că în seara de denie nu aduce nimeni nimic la biserică. Târziu am aflat eu rostul lucrului neprețuit de mine pe atunci, că dece în săptămâna patimilor fiecare cre-

Mica publicitate

Institutul Vaccinogen Dr. Sever Păscuțiu instalat în Piața Avram Iancu No. 20, livrează — la cerere — orice cantitate de vaccin antivariolic (contra vărsăturii) pentru copii și animale (oi și porci).

CASATORIE. Un tânăr, funcționar necăsătorit în vârstă de 36 ani, ar dori să-și facă cunoștință în o D-soară sau văduvă dela 28—32 ani, care se dispună de o puțină avere.

Banca Economica, Societate pe acții în Semeclac.

Convocare.

Domnii acționari ai Băncii Economice, societate pe acții în Semeclac, sunt rugați a lua parte la Adunarea generală extraordinară care se va ține în Semeclac în ziua de Duminică 24 August a. c. la ora 2 d. m. în localul propriu al institutului cu următoarea ordine de zi:

- 1. Alegerea unui grefier și a doi bărbați de încredere ca verificatori.
2. Introducerea în statute a condițiilor prescise de Ministerul Finanțelor respective a Inspectoratului Comercial Timișoara.
3. Autorizarea direcțiunii din partea Adunării generale pentru înființarea unei filiale în Peregul-german.

Domnii acționari cari doresc a participa la aceasta adunare generală extraordinară, sunt rugați a-și depune acțiunile la casa institutului din Semeclac sau a filialei din Șeitin cu cel puțin 24 ore înaintea începerii adunării

În cazul când la aceasta adunare nu vor participa acționari în numărul prescrist în statute, aceasta adunare generală extraordinară se va ține cu aceiași ordine de zi peste o săptămână, adică la 31 August a. c. fără nici o altă înștiințare, cu oricât ar fi numărul prezent al acționarilor.

Direcțiunea.

LADISLAU GLÜCK

institut de liniat, compactorie, fabricarea cactelor școlare și cartililor comerciale

Arad, Bulev. Carol I. 16. (Edificiul Casei Cercuale).

Cordatic

cel mai distins Autopneu!

Deposit la:

Intreprind. de Automobile și Comerț cu mașini Arad, str. Vasile Alexandri 6

CROITORIA lui STEFAN COROBAN

croitor de primul rang pentru domni. Depozit de stoffe fine englezești. Se lucrează haine după cea mai nouă modă. :: Preturi convenabile!!

Arad, Strada Ioan Russu-Sirianu Nr. 1-2. (Palatul Szántay).

O cassă de fier

(wertheimiană)

ori alt sistem, folosită, căutam spre imediată cumpărare. — Administrația „Tribuna Nouă“ Arad.

Singurul cotidian românesc în vestul țării „TRIBUNA NOUA“ : aduce cele mai proaspete știri din țară și din lumea întreagă.

Mi-am deschis SALONUL la care sunt coproprietară cu o modistă de primul rang din Budapesta și care are cea mare experiență. Pregătim numai după modeluri engleze și franceze cu prețuri ieftine. Vă rugăm să ne cereți. Cu stimă Felicia Glück Arad, Strada Barițiu Nr. 19. :: Tot aci se caută și fete cari să învețe meseria.

„ASTRA“

Prima Fabrică Română de Vagoane și Motoare S. A. Arad Adr. telegr.: VAGONASTRA TELEFON: 694 și 900

SECȚIA MOTOARE: Autobuse pentru circulație în orașe, stabiliment de băi, și pentru circulație interurbană. Camioane cu transmisie prin cardan, sau lanțuri. (Încărcătură 3 tone). — Automobile cisterne pentru transporturi de ulei, benzină și petrol. Capacitatea 3550 litri. Motoare de benzină de 6, 14, 45, 60 și 90 HP. — Strunguri de precizie pentru tăierea de ghevinduri Withworth sau milimetrice. Distanțe între vârfuri 1000—1200 și 1600 mm. — Prese cu excentric cu cursă de 8 tone. Piese de automobile pentru automobile de lux și camioane de orice marcă. — Piese pentru motoare de benzină de orice marcă.

Produsele noastre se pot procura cu prețuri originale de fabrică dela magaziiile de consignație mai jos notate.

- Arad: Intreprindere de Mașini și Automobile str. Alexandri numărul. 6. Brașov: „Silvania“ Intreprindere Tehnică S. A. Piața Boilor numărul 7. Cernăuți: „Mecano“ S. A. Piața Unirii numărul 9. Cluj: Biaga Emil, Piața Ștefan Cel-Mare numărul 3. Lugoj: Schwäbische Zentralbank, Filiale Lugoj Oradea-Mare: „Economia“ S. A. pt. Comerț și Ind. Piața M.-Viteazul 1. Sătmar: Frații Prinț, Turnăria de Fier și Fabrică de Mașini Sibiu: Compania Anglo-Americană, Bretter Promenade. Târgu-Mureș: Biró E. Ing. mech. intrepr. tehnică Strada Ștefan-V. 1a. Timișoara: Schwäbischer Landwirtschaftsverein, Gorove-gasse 5.

„OCEAN“ biou pentru bilete de Vapor LLOYD SABAUDO

Linii directe la:

- Statele Unite, Canada, Cuba, Brazilia, ARGENTINA, Mexico.

Arad, Bul. Reg. Ferdinand 6

Printre Moți

Prin lumea sărăciei și-a păcii — Ce este de făcut pentru ei — Colonizările nu sânt agreate de moți

— Corespondență particulară —

Scărișoara, 6 August

Vremi vitrege în trecut

În vremea din urmă, dușmănosul stat maghiar introducea pedeparte drastice restricțiuni silvice și popreli de pășunat, iar pedeałtăparte necreându-le noi posibilități de trai, îi îndruma intenționat și sistematic spre cerșetorie; și aștepta cu demonică bucurie termenul calculat cu precizie matematică, când se va sfârși în suferințele inaniției acest „cuiabar de viespi“, pentru dănsul.

Ce este de făcut azi — Colonizările și firea moțului

Statul nostru, românesc, caută să-i colonizeze la câmpie, ca din piepturile lor încercate să închege brăul de fier al grauiței de apus. Idee izvorâtă din cele mai curate intențiuni, dar — cred —, riscată!

Se vor supune ei, poate unii, suferințele unei crude vivisecțiuni, dar vor trece generații pânăce Moți se vor putea adapta vieții dela șes și îndeletnicirii legate strâns de brazdă. Mai apoi, colonizarea parțială, de va și succede, va ușura numai temporal densitatea și așa destul de neînsesnată a Munților Apuseni și se va împiedeca totdeuna de atavismul pădurilor de brad și al izvoarelor cristaline, care multă vreme va alimenta nostalgia celor meniți să se metamorfozeze din pășări de munte, mândre și fără hotare în flexibili viermi ai pământului, — cum se numesc înșii, cei dela șes. Bineînțeles, dacă se va putea întâmpla și această minune!

O cale ferată și o academie silvică!

O cale ferată pe Valea-Arieșului, o academie silvică, care să răspândească o educație intensivă în direcția culturii și exploatații raționale a vastelor masive de rășinoase, încurajarea industriei forestiere și miniere, fără concursul obranic, egoist și demoralizator al capitalismului, sunt singurele remedii firești ce se pot aplica fără primejdie stării actuale precare a Moților. Înțeleg sistemul de cooperative, în locul capitalismului, care ne-ar strecura o mulțime de străini profanatori ai locurilor de sfinte amintiri.

Pentru experiențele colonizării ni-se înbie totdeuna un bogat material mai adaptabil din sărăcimile câmpiei; să le dăm bună pace Moților, acolo unde viețuiesc de vecuri; căci codrilor de brad, numai în munte li-se șade!

Tr. M.

Artistice - Culturale

Concertul pianistei E. Cotruș la Moneasa

Duminică, 10 August, orele 9 seara, va avea loc, în Pavilionul Băilor Moneasa, un concert dat de pianista Elisabeta Cotruș, cu concursul scriitorului A. Cotruș. Acest concert e așteptat de publicul iubitor de muzică, din Moneasa, ca o mare sărbătoare.

„Soc. Prietenii Științei“ dela Craiova

va înființa o secție la Arad. Această informație o deținem dela dl Ștefan Ciuceanu directorul școlii normale din localitate, d-sa fiind totodată delegatul numitei societăți, în orașul nostru. Dl Ciuceanu va pleca zilele acestea la Craiova, unde, de acord cu dl Carol Laugier, președintele „Soc. Prietenii

Științei“ va stabili programul unor șezători culturale la Arad.

Dl Ciuceanu intenționează și schimbul de conferențieri între Arad și Craiova.

Casa lui Ilarie Chendi

Un comitet, în frunte cu dl ministru Al. Lapedatu și Oct. Goga, a hotărât înțerea unei serbări în Darlos (jud. Târnava-Mică) comuna unde s'a născut Il. Chendi, pentru desvelirea unei plăci comemorative. Serbarea va avea loc în Septembrie.

Misiunile ambulante ale „Fundației Principele Carol“

În ultimele luni „Fundația Culturală Principele Carol“, a avut o idee minunată: aceea a misiunilor culturale ambulante la sate.

știu trebuie să petreacă cu post ales și cu rugăciune smerită.

Și iacă așa trecea seara de Joi, trecea Vineri toată ziua, iar Vineri în spre seară vedeam cum mama scotea cozonacii din cuptor. Niște cozonaci mari și mulți, câte trei de fiecare suflat al casei. Unii creșteau așa de mari și infoeți de nu-i mai putea mama scoate din cuptor în picioare și atunci îi culca pe brânci.

Câte odată le mai cădea cozonacilor și căciula de pe cap și atunci noi spuneam că fată pui.

Pentru coptul cozonacilor aveam în bucătărie un cuptor așa de zdravăn, că puteai să frigi un bou întreg în el.

Când mă jucam acasă de-a ascunsele eu mă băgam în cuptor să mă ascund. De multeori mama da peste mine în ceasul când eram într'nsul și mă scotea cu cocioarba din el, ca pe un motan, plin de cenușe pe nas, pe ochi, pe gură, de nu mă mai cunoștea nimeni om eram sau naiba. Și cuptorul nostru dădea cozonaci frumoși de nu-ți mai puteai lua ochii dela ei.

De postit în postul mare toți posteam în casă și tare-i lung postul cel mare bată-l norocul! Nu era chip să te atingi de o picătură de lapte ori de un oușor de sub găină. Dar furii, hoții tot ne înfruptam noi câte odată, cu câte un ou copt pe subnas, cu câte o lingură de lapte luată din doniță câtă

vreme mama era prinsă cu alte treburi și așa ne împlineam obiceiul nostru, rău și ticălos, cum zicea mama.

Așa se întâmpla cu ouăle și cu laptele. Și slavă Domnului, în tot lungul anului eram deprinși să vedem destul lapte și destule ouă. Dar cu cozonacii, când la noi în casă se făceau numai din Paști în Paști, se petrecea lucrul altminteri. Nu că nu avea cu ce să-i facă mama. Ori cât de săracă ar fi o casă de popă tot nu bate vântul în voie bună printrănsa cum ar bate într'o moară părăsită.

Dar așa eram deprinși în sat să-i facem numai la sărbătoarea Învierii Domnului. Și pentru asta inima răbdătoare și gustul nostru nepotolit, nu ne răbdau să nu furăm din cozonaci.

Și nu voiam cu nici un chip să aflu mama de treaba asta. Luam cuțitul cel mare și cu măiestrie rețezam fundul cozonacului, un fund mare cât fundul putinii de băut apă și pe urmă așezam cozonacul tot în picioare ca să nu cunoască mama paguba făcută. Până la Învierea Domnului jumătate din cozonaci rămăneau fără de fund.

Și Doamne, tare-mi era drag să mă duc la înviere. Îmi plăceau luminile aprinse, fețele oamenilor curate, părul pieptănat cu îngrijire; iar bucuria tuturor se cobora și în inima mea odată cu cântecul: Cristos a înviat.

Într'un an la Înviere mă dădusem rob

Rezultatele primelor încercări totul înbucurătoare și vor face, desigur, numărul acestor misiuni să fie mărit.

O misiune ambulantă a Fundației compune din 5—10 persoane și un medic, un preot, un agronom, un veterinar și câțiva cărturari. Ea trebuie să meargă din stat și să cerceteze în deaproșimătatea țăranilor noștri, să le cunoască și viața, să le dea sfaturi, să asculte și să intervină la autoritățile locale întruca dreptatea să fie dată celui ce are dreptate și să contribuie la ridicarea culturală prin convingerea țăranilor întruca tărâșii culturale.

Lord Byron „Fornarina“

Înaltă ca un grenadier de-al lui Napoleon, brună și sveltă, femeia din poezia „Fornarina“ a fost o vreme stăpână pe viața și pe inima lordului Byron, se chema Margherita „Fornarina“. Mai mult decât o femeie, fostă dată pe scări, sub pumnii acestor grozave. Furioasă adeseori, nebulă de deună, Fornarina îl urmărea pe Byron de pas.

Gelozia ei era gelozie de fier, seară, zmulge violent masca unei femei care se plimba leneșe și învinșă la titalicului poet englez. Ea amenința, numărate-ori, că va face un „Candia“.

„Eu sunt venețiană!“ urla ea în fața lui Byron, docil, spunea oricând place acest soiu de animale!

În cele din urmă Byron vrea să scape de această venețiană frumoză și sărăcită ca o bestie. Tirania Fornarinei o ultimă lovitură — povestea „Fornarina“ — în urma vinderii unui diamant dăruit de poet, pe care îl vândut pentruca să câștige bani.

Colierul acesta, întâmplător, a fost cumpărat de un negustor spre cumpărare de Byron.

Byron o alungă. Nici scena din poezia „Fornarina“ în canal, fără însă a se putea lăsa mai înduioșat pe capriciosul amant. Ruperea relațiilor acestora, a fost pentru Byron o necesitate. Viața în casă cu Fornarina, l-a uzat pe poet trupește.

Byron, temându-se de o eventuală grășare, care i-ar fi diformat corpul, atunci foarte puțin: unul sau două crude și o ceașcă cu ceai, pe zi.

Alungarea Fornarinei, a fost pentru Byron o mare pierdere. Acest Napoleon al poeziei mondiale, culei al XIX, o adevărată binefacere.

Scriitorul rus Averchenko grav bolnav

Ziarele din Praga aduc știri că scriitorul rus Averchenko se află grav bolnav în capitala Cehoslovaciei.

Averchenko și-a pierdut un ochi celalt e deasemenea în primejdie. El stăgă amarăic pâinea de toate zilele, rând la unele gazete.

După cât ne amintim, acest scriitor a fost în timpul din urmă oaspețel bicei noastre, dar purtarea sa față de ospitalitate românească l-a făcut să rămână pe mai departe în România.

Budapesta împotriva poetului ungar

Nici în mormânt, marele poet ungar Andrei Ady, nu e lăsat în pace de scriitorii ai Budapestei.

Cică bietul Ady ar fi fost nefericit nerat etc. pentrucă n'a avut totdeauna prea bune despre Unguri.

„Ungurul“ sănătos, care a avut o păreri prea bune despre Unguri, era sau desinteresat, și care-l ataca cu multă violență astăzi pe Ady, se cheama Herzeg Ferencz (citiți Franz Herzeg renegat.)

somnului și n'am putut să mai aprind slujbă. Târziu când mă trezesc văd pe tata că se întoarce dela biserică lumanărea aprinsă în mână. Eu îi zic: „Mă iei și pe mine la înviere“.

„Hei, dragul tatii, să fii sănătos dac'o da Dumnezeu să mai trăim!“

Și tare mi-a fost mie necaz în zilele aceluia Paști, că n'am fost la biserică an ca să nu mai scap învierea, mă duc cu tata alături. Și ca să mă trezesc carea lui, mi-am legat piciorul de sfoară de piciorul tatii. Și așa m'am dus la biserică. Eu alergam tatii să trag clopotul de deșteptare surile unsprezece. Dangătul lui în noptii pentru mine avea un farmec. Chemam la Înviere un sat întreg și oamenii mă știau că eu am tras clopotul.

La biserică îmi ziceau: „Să trăiești Costică, să ne meargă tepti și la anul!“

Și-i mult de atunci. Astăzi duc în sat oamenii se dau sfioși la o parte. Sunt triști, hora dela noi mai domoală și parcă flăcâii nu mai cunosc că eu sunt băețul cel neșăd de altădată. Vremea schimbă totul se strânge la par și mâini trezesc că am mântuit de trecețimi ia locul.

Volunt

Ce se scrie?

Le Larousse français sabote „la Victorie du droit“, scrie „La Revue de Hongrie“.

Este mare lucru a ști să alegi cece este citit cu folos! Se poate spune, cu siguranță, că ignoranța o face mai degrabă lectură rea, decât lipsa oricărei tehnice.

Aceste reflexiuni apar involuntar în mintea oricui va fi în măsură să citească un articol din marea publicație budapestană, scrisă corect în franțuzește și în condiții tehnice ireproșabile. „La revue de Hongrie“.

Articolul este întemeiat pe următoarele fapte și date: În 1922 a apărut o nouă ediție din „Le petit Larousse illustre“, o publicație de renume cu adevărat mondială și în care se înalță Ungariei orașele Arad și „Szatmár“!

Pe harta geografică din Micul Larousse ilustrat se găsește și alte frumuseți. Iată ce spune revista ungară: „Comitatele care formează ceea ce se cheamă astăzi „Rusia din Carpatice“ cu orașele Pozsony, Losonc, Ungvár, Munkács, etc. aparțin Ungariei, de asemenea la sud, teritoriul înglobând orașele Szabadka, Zombor, Ujvidek, etc. figurează ca făcând parte din Ungaria, în textul dic-

ționarului aceste teritorii și orașe figurează natural ca aparținând Ungariei“.

Evident că bucuria revistei ungară este cu totul copilărească, căci în marea operă a delimitării statelor sunt alți factori covârșitor de importanți care joacă un rol efectiv, iar nu ignoranța unui editor, fie el chiar parisian!

Dacă, însă, facem abstracție de puerilitatea revistei ungară, ținând seamă că omul în nenorocire devine credul, superstițios și copilăros, rămâne observația serioasă pe care orice om o poate face asupra chipului cum se face geografia în Franța! Știm de mult că francezii nu sunt prea pasionați de geografie! Fiecare popor oricât ar fi de superior, are meteahna lui! Dar oricum ni se pare straniu ca o hartă geografică recentă să fie așa fel alcătuită încât o publicație ungară să aibă prilejul să spună că tratatul de la Trianon este ignorat sau nerespectat de inși Francezii!

Iată de ce credem că „Micul Larousse ilustrat“ a deservit Franța, și pe publicul francez, în afară de jignirea faptelor reale și concrete! Peronius.

Plecarea excursioniștilor danezi

Grupul de excursioniști danezi, despre care am amintit că se află în țară, a fost luni la Sinaia unde au vizitat castelul Peleş și mânăstirea. Eri dimineață au părăsit Capitala la orele 11:20 cu expresul de Moldova.

La gară d. Ulrichsen, deputat în parlamentul danez a ținut o cuvântare mulțumind, în numele excursioniștilor, reprezentanților guvernului pentru primirea făcută, încredințându-i că vor păstra cele mai bune amintiri despre țara noastră.

Decuparea biletelor de tren

În ultimul timp organele de control c. f. r. au constat la reviziile de tren că foarte mulți călători voiajează cu bilete nedecupate, deși au parcurs distanțe mari.

Pentru a înceta această neregulă cu începere de la 1 August direcțiunea generală c. f. r. a instituit o amendă de 100 lei ce se va aplica personalului de tren de fiecare călător găsit cu bilet nedecupat.

Valabilitatea biletelor de băi

Direcțiunea specială a serviciului comercial C. F. R. a pus în vedere tuturor organelor de control al căilor ferate că biletele de băi pe 1924 sunt valabile la înapoiere tot în termen de cinci zile, însă fără adevărul din partea administrației băilor sau a primăriei din stațiunea climaterică sau balneară respectivă.

Plecarea unui convoi de evrei din Salonic în Palestina

O sută treizeci de familii evreiești, aparținând tuturor claselor sociale, au plecat zilele trecute în Palestina pe bordul vasului Alkmini. Peste trei mii de persoane adunate în port au asistat la plecarea lor. În momentul pornirii vaporului, care avea pe bordul său steagul sionist, s'a intonat imnul național evreiesc. Aplauzele nu mai continuău printre naționaliști evrei.

O subscripție publică a produs o sumă însemnată.

Cinematograful

(x) Drama classică a „înțeleptului Nathan“ opera de a lui Lessing, alcătuită anume pentru film va rula în fine și în orașul nostru. Subiectul înțeleptului Nathan e luat de pe timpul sultanului Saladin, care recăpuse Ierusalimul, prin urmare e cu vederi din acele locuri. Din cruciații duși ca robi și din grandioasa pompă, fală și lux dela curtea sultanului cum și din familiile evreiești date la o parte, se desprinde o dragoste foarte interesantă și emoționantă între fiica adoptivă a înțeleptului Nathan. Dar dragostea dă greș. După multă suferință și mari agitații, pe urmă se constată că în dragostiții sunt frați. Filmul va rămâne în program până Mercuri.

(x) „Hamlet în institutul de fete“ va fi rulată Sămbătă, Duminecă și Luni, în cinematograful „Urania“ ca repriză.

x Drama de cowboy americani cu titlul „Spaima pustelor“ abia anunțată, a avut efectul că la cererea generală a rămas să fie rulată încăodată la cinematograful „Apollo“. Filmul acesta este cel mai perfect film american, brilează în el tehnica americană, care răpește publicul cu sine. Filmul va mai rula deci azi, Sămbătă și mâine Duminecă.

Cețiți și răspândiți Tribuna Nouă

BON pentru un ANUNȚ de publicat la rubrica **Mica Publicitate** 9 August 1924

Ultima oră Conferința dela Londra

Memoriul delegației germane

LONDRA, 7. — Delegația germană a remis conferinței, în cursul dimineții, „Observațiile provizorii asupra deciziunilor rezultând din lucrările celor trei comitete“. Textul este redactat în limba germană. Redactorul diplomatic al agenției Havas este în măsură să facă următoarele precizări asupra observațiilor germane. Observațiile cu privire la hotărârile comisiei abaterilor și sancțiunilor sunt destul de scurte, aceste hotărâri fiind de altfel de competență exclusivă a aliaților. Observațiile germane respective cuprind numai două pagini dactilografiate. Nota principală germană este consacrată planului întocmit de comisiunea ridării gajurilor și evacuării economice a Ruhr-ului. Această notă cuprinde două pagini și este dezvoltată în trei părți. Partea primă se ocupă cu ritmul și succesiunea cronologică a măsurilor reciproce prevăzute în acest plan. Partea a doua se referă la întinderea și executarea tehnică a măsurilor de evacuare. Partea a treia se ocupă cu chestiunea grațierilor. Reichul cere în această privință ca toți germanii să fie amnistiați de autoritățile franco-belgiene, fără ca el să ia vreun angajament cu privire la atitudinea guvernului german împotriva supșilor săi pentru atitudinea lor în timpul ocupației franco-belgiene. În ceiaze privește hotărârea celei de-a treia comisii, a transferurilor, memoriul german, cuprinzând șase pagini insistă în sensul ca Reichul să nu poarte nici o obligație, nici directă nici indirectă, în privința prestațiilor.

Cei șase șefi ai delegațiilor au început imediat examenul notei germane.

Examinarea observațiilor germane

Londra, 7. — Șefii tuturor delegațiilor aliate asistați de câte un al doilea plenipotențier și un expert de fiecare stat, s'a întrunit la orele 11:30 la „Foreign Office“ în prezența cancelarului Marx și a d-lui Stresemann, însoțiți pe un expert german. Cancelarul Marx a prezentat observațiile delegației germane. S'a discutat numai che-

stiunea procedurii care trebuie urmată. D. Snowden a propus irimirea observațiilor germane înainte fiecăreia din comisiunile respective. D. Herriot și alții delegații s'au opus acestei proceduri și au cerut ca, mai înainte de orice hotărâre să poată lua cunoștință de documentele germane pe care n'au avut încă timpul să le citească până în acel moment. Astfel s'a decis ca ședința dintre delegații aliați și cei germani să aibă loc seara la orele 21 în Camera Comunelor. La această ședință vor asista câte doi membrii și un expert de fiecare delegație.

Experții examinează

LONDRA, 7. — În cursul ședinței de dimineață la care participau toate delegațiile aliate și reprezentanții germani, d. Macdonald a propus trimiteră observațiilor germane înainte celor trei comisii, pentru a fi examinate. D. Herriot a protestat amintind hotărârea luată în ajun de șefii delegațiilor, care stabiliseră pentru grăbirea lucrărilor ca observațiile germane să nu mai fie trimise înaintea comisiunilor. După plecarea reprezentanților germani aliații au convenit că dată fiind complexitatea chestiunilor litigioase câte trei experți de fiecare delegație, incluiv cea germană, să studieze documentele germane. Experții și-au început activitatea după amiază.

Germani și evacuarea Ruhrului

Londra, 7. — Memoriul reprezentat de delegația germană la conferința din Londra nu va fi publicat până la nouă dispozițiuni. Pe lângă cele trei părți care formează memoriul, și asupra cărora a dat precizuni redactorul diplomatic al agenției „Havas“, memoriul german este însoțit de-o scrisoare foarte scurtă, prin care guvernul german ridică în special chestiunea evacuării militare a Ruhrului și a regiei franco-belgiene pentru exploatarea căilor ferate. Scrisoarea pretinde că ocupațiunea franco-belgiană este contrarie tratatului din Versailles și spiritului proiectului Dawes.

CRONICA SPORTIVA.

Ciclism

Un „stever“ român de mare viitor

Anton Voiculescu câștigă în „scratch“ demi-fondul handicap pe 59 km. 700 pe sosea, cu o medie de 31 km. 446 pe oră!

București, 7 August

Duminecă 3 August de dimineață, a avut loc la hipodromul Baneasa, cursa de demi-fond handicap, pe 58 km. 700; organizată de clubul cyclist „Principele Nicolae“. Ea s'a aplegat în zece ture pe parcursul Hipodromu-Băneasa sat — Băneasa pod — Hipodrom — Cu toată depărțarea de oraș, lipsa mijloacelor de locomoțiune și ora oarecum matinală, un grup destul de numeros venise să asiste la această probă interesantă, arătându-ne că nu s'a dat uitării. Acest sport care acum câți-va ani începuse să dea roade așa de frumoase și care astăzi și-a reluat avântul.

La orele 9, harnicul organizator al societății da drumul primei serii de concurenți: frații N. și G. Niculici, G. Ilescu, Epureanu Jugariu, frații T. și F. Nedbal și Frize G. După două minute (9.02) pleacă și Nedbal A. singur, deoarece Falaschini nu s'a prezentat. La 9.05 pornesc încă doi: Frize N. și Savu care sosise tocmai atunci. Alți doi iau plecarea la 9.08: Carol Boloni și Stănculescu. În sfârșit, abea la 9.10, când primii plecați se arătasă pe șosea dinspre Villa Dr. Minovici, pornesc în urmărire celorlalți și cei doi „ași“ ai societății, Emil Pessi și Anton Voiculescu. Jugariu plecat cu prima categorie se întoarce să schimbe roata și astfel pierde un tur.

La primul ocol cursa e condusa de Frize G. urmat foarte de aproape de frații Niculici; apoi vin: frații Nedbal, Ilescu, Epureanu; celelalte categorii par a fi câștigat ceva timp. Nicu Savu și Frize N., Boloni și Stănculescu deoparte și Pessi și Voiculescu de alta, trec grupați așa cum au plecat.

La ocolurile II și III plutonul din cap e același, în rest însă s'au petrecut modificări serioase. Din prima categorie s'au retras cei doi Nedbal; puțin îi urmează și al treilea, Alfredo Nedbal, care constituia singur categoria II-a. Stănculescu, în urma unui accident, este rănit la picior și părăsește și el cursa. Voiculescu și Pessi, roată la roată, se apropie simțitor.

Alte două ocoluri se scurg; în cap au rămas doar frații Niculescu; Frize s'a retras. Savu e silit să se reîntoarcă și pierde un tur. Al doilea Frize s'a retras și el în urma unui incident cu locuitorii din sat dela Băneasa. Imediat după trecerea primelor grupe se arată și Voiculescu. Pessi nu se vede. Spectatorii îl așteaptă cu nerăbdare întrucât lupta trebuie să se dea între el și Voiculescu, dar iată că el se întoarce adus în mașina comisarilor. Trebuie să schimbe roata, și cu această ocazie pierde un tur și

jumătate. El continuă totuși cursa, de plăcere, intrucât șanse de luptă nu mai are.

În ocolurile ce urmează Voiculescu se apropie din ce în ce, până când, la al VIII-lea trece în cap. Deacum cursa este a lui. N. Niculici luptă frumos pentru locul al doilea, celalalt a pierdut un ocol. Boloni al treilea, duce și el cursa frumos urmat de veteranul Ilescu care face dela început numai o cursă de plăcere; apoi vin Epureanu, Jugariu și Savu.

Aceiași ordine se păstrează și în clasa-

sament, la sosire. Primul trece Voiculescu, viu aplaudat; la 3 minute, N. Niculici, după un minut Boloni; apoi Ilescu la 4 minute; O. Niculici la 5 minute; Epureanu la un minut; Jugariu la 1 minut și Savu după 8 minute.

După cum vedem, cursa a avut un succes neașteptat de frumos.

Din 18 inscriși, am avut 15 plecați și 9 clasăți; 6 s'au retras.

Voiculescu a făcut o cursă admirabilă, dând dovadă de calitățile unui cyclist desăvârșit care se va impune și în viitoarele întâlniri. Pessi nu a avut noroc. După cele câteva ocale făcute în urmărire cursei, suntem îndreptățiți a crede că el va fi un periculos adversar pentru Voiculescu. Cu toată pierderea de timp, a reușit să sosiască imediat după Epureanu, la 18 minute de învingător. Am remarcat desemeni pe frații Niculici cari promit mult în cursele de drum.

Un concurent serios în viitoarele probe va fi și Boloni care a făcut deasemenea o cursă admirabilă. Rezultatele tehnice sunt următoarele.

- I. Anton Voiculescu, plecat 9 ore 10 so-
 - II. Boloni, în 1 oră 58 (9 și 8-11 și 6).
 - III. Ilescu, în 2 ore 10 (9-11 și 10).
 - IV. Niculici G., în 2 ore 19 (9-11 și 19).
 - V. Epureanu, în 2 ore 20 (9-11 și 20).
 - VI. Pessi E., în 2 ore 10 30 (9 și 10-11 și 20).
 - VII. Jugariu, în 2 ore 21 (9-11 și 21).
 - VIII. Savu, în 2 ore 24 (9 și 5-11 și 29).
- Iată în adevăr o cursă pe biciclete care, pe lângă că merită această denumire, ne lasă — pentru prima oară în ultimul timp — să întrevădem însușirile deosebite ale oamenilor noștri de-acum într'un sport atât de util și care păstrează deci cu demnitate titlul „decan“ al sporturilor în țara noastră.

Nicuşor Costescu

INFORMAȚIUNI

Față de indemnurile și cuvintele frumoase ce ne sosesc zilnic din toate părțile pentru atitudinea și sacrificiile ce facem întru apărarea exclusivă a intereselor românești fără deosebire, ne simțim îndatorați să facem noui sacrificii pentru publicul cititor.

Răspândirea mereu crescândă a ziarului nostru, face din „Tribuna Nouă“ un excelent mijloc de reclamă, pe care suntem hotărâți să-l punem în serviciul cititorilor.

În două sau trei zile vom începe inserarea în mod gratuit a anunțurilor de „Mica Publicitate“.

Orcare din cititorii noștri caută un post sau oferă unul, are vre-o cameră de închiriat sau caută să închirieze, are de vândut sau de cumpărat imobile sau obiecte, însăși orice mic anunț care nu trece de cinci rânduri, va fi publicat în ziarul nostru în schimb cuponului tăiat de la sfârșitul paginii a III-a a ziarului și fără nici o altă plată.

Cititorii vor aprecia sacrificiile ce le facem.

Dela administrația ziarului

Toți onorații noștri abonați cari sunt în instanță sunt rugați a-și achita abonamentele de urgență.

Refuzurile de numerii dela această dată încolo nu vor fi luate în considerare, până când nu sunt însoțite de costul numerilor pe cari i-au primit respectivii abonați.

Școlare

S'a aprobat un nou examen de capacitate

Conform unui ordin recent al Ministerului de Instrucție Publică, s'a aprobat — excepțional — un nou examen de capacitate pentru elevii și elevele căzute la examenul de capacitate din luna Iunie a. c.

Se vor putea prezenta la acest examen — care va avea loc în luna Septembrie — toți elevii și elevele căzute la examenul de Iunie, precum și elevii și elevele care din cauza conțenței nu au putut intra în acest examen. Aprobarea examenului — excepțional — de capacitate din acest an, privește atât cursul inferior, cât și cursul superior.

Din județ

Furt

În noaptea de 6 August răifăcători — rămași necunoscuți — s'au introdus în casa văduvei Petreschis Carol dela via sa din comuna Mocrea, furându-i mai multe obiecte casnice în valoare de peste 1000 lei.

Cazul se cercetează de către șeful postului din Ineu.

Incercare de atentat?

În seara zilei de 5 August, păduraru Lupanciu Gheorghe din comuna Groși s'a trezit din somn în sgomotul a două focuri de armă trase din afară, care gloaște intrând pe fereastra casei s'au implantat în unul din pereții casei, fără a răni pe nimeni.

Numitul pădurar eșind afară din casă, mare i-a fost surprinderea când nu a văzut pe nimeni în preajma casei. Cazul a fost raportat șefului postului de jandarmi, care a și deschis o anchetă.

Cadavru găsit

În ziua de 6 August a fost găsit — la firma exploatarei de lemne „Patria“ din Sebiș — cadavru locuitorului Filip Florea din comuna Gurahoaț.

Se fac cercetări pentru a se stabili cauza morții numitului locuitor, care de altfel nu reprezintă pe corp nici o urmă de violență.

Bătăe

Locuitorul Crișan Costică din comuna Chisindia, în urma unei certe avute în ziua de 6 August cu Tomași Gheorghe din aceeași comună, a fost bătut grav de către cel din urmă.

Ambii au fost chemați la reședința postului de jandarmi respectiv, pentru a se stabili cauza lovirii.

Știri diferite

Vizita unei escadre engleze la Galați

Autoritățile locale au fost înștiințate că o nouă escadră engleză sosește la finele lunii August, la Galați.

Deasemenea comandantul vasului „Gloworm“, căpitanul La Motte, a fost avertizat de către amiralitatea din Mediterană, să nu mai părăsească portul Galați și să aștepte sosirea escadrei.

Escadro este pusă sub comanda amiralului Carl Beautty, care va sosi cu yachtul „Scheelan“.

Conform uzanțelor protocolare autoritățile locale vor face amiralului, o primire oficială.

Se vor organiza recepții și ceaiuri în onoarea ofițerilor de marina englezi.

Nou delegat bulgar la București

Se telegrafiază din București, că delegatul bulgar d. Ticeff a luat hotărârea să se retragă definitiv din politică. Succesorul lui va fi d. Minkoff secretar la externe, care dupăcum se știe a fost președintele comisiei bulgare cu ocazia tratativilor româno-bulgare dela București.

Catastrofa insulei Formoza

O telegramă din Tokio anunță, că partea cea mai populată a insulei Formoza, partea de nord, a fost pustie de mari inundații. Trei părți din insulă au ajuns sub apă, 2000 de case s'au surpat și 10.000 de oameni au rămas fără adăpost.

Comploturile din Basarabia

Compania de jandarmi Chișinău a raportat următoarele noi amănunte în chestiunea complotului din Basarabia, a cărui descoperire a fost anunțată prin ministerul de interne.

Raportul companiei specifică descoperirea la Chișinău a sediului organizației, unde s'au confiscat două mitraliere, 11 arme, 750 cartușe de armă și 2000 de mitralieră, cantități de fulmicoton și ecrasită.

Raportul conchide că „banda opera și la drumul mare“.

O convertire interesantă

D-na Sigrid Undset, celebra romancieră norvegiană care, cu toată tinerețea ei, a fost propusă pentru premiul Nobel, s'a convertit la catolicism. Fiica a unui arheolog de mare talent, d-ra Undset s'a ocupat foarte mult cu studiul evului mediu. În producțiile sale literare s'a inspirat mult din literatura evului mediu, în Vigal jot și Vingaldis s'a inspirat din legendele medievale (saga) în Cavalerii Mesei Rotunde din poveștele celtice, iar opera sa cea mai de seamă „Kristina Lavran, sdaiter“ este un tablou foarte impresionant al vieții norvegiene din evul mediu.

Acest contact intim cu civilizația catolică din evul mediu trebuie să fie în mare parte cauza convertirii sale la catolicism.

Intensificarea propagandei culturale în Județ

Se vor ține șezători culturale — în toate zilele de sărbători în principalele centre ale întregului județ — Cu ținererea acestor șezători se va întemeia și câte o bibliotecă culturală — Bibliotecile sunt opera dlui prefect al județului

Arad, 8 Aug.

Conform unui vechiu program în ce privește administrația județului, suntem în măsură să aducem publicului nostru cetitor dela sate știrea, că chiar în decursul acestei luni, un grup de intelectuali din localitate, vor porni în întregul județ pentru ținerea unor foarte instructive șezători culturale.

Aceste șezători culturale se vor ține în toate zilele de sărbători — în principalele centre ale județului — unde vor fi chemate să participe toate satele din jurul acestor centre.

Intrarea va fi gratuită, iar programul șezătorilor va consta din conferințe instructive cu subiecte luate, fie din istoria neamului, fie în legătură cu mișcarea noastră socială culturală. Pe această cale, țărănul român — din partea locului — va căpăta cunoștințe despre cultura și literatura noastră, dela începutul lor și până astăzi, cunoștințe de care au fost ținut departe, de către tirania vechiului regim.

Grupul celor care vor porni pe dru-

muri noi pentru instruirea țărănului român, lucrează în acest moment la stabilirea unui program tip, pentru toate centrele, program în care se va avea în vedere, pe-trecerea în modul cel mai distractiv și educativ a celor 2—3 ore cât vor dura aceste șezători.

După ținerea șezătorilor, se va instala în acel centru și câte o bibliotecă, înzestrată cu cele mai instructive cărți aparute în diferite edituri din cuprinsul țării. Cărțile vor fi donate de către prefectura județului, meritul adunării lor fiind exclusiv numai a dlui I. I. Georgescu, prefectul județului, care știm că pentru luminarea satelor și instruirea poporului din aceste sate și-a făcut un ideal.

Dovezi despre felul cum știe dsa să aibă grija țărănului, a dat destule și cele pe care le va mai da, cu ocazia întemeierii acestor biblioteci, îl va sădi pentru totdeauna în sufletul țărănului nostru înțelept, când e vorba de a alege între vorbe și fapte.

Cel mai mare congres al negrilor din America

Pe ziua de 1 August s'a deschis la New-York un congres de negri.

Congresul acesta se ține sub auspiciile Asociației universale pentru îmbunătățirea soartei negrilor și e prezidat de d. Marcus Garvey.

La acest congres i-au parte, 1000 de delegați din lumea întreagă, și în special din Statele-Unite, Indiile occidentale și Africa.

Scopul congresului e de a forma o vastă grupare politică menită să ocrotească și să valorifice drepturile negrilor.

Sedințele congresului vor dura până la 31 August.

Inaugurarea a început printr-o defilare de-alungul străzilor orașului New-York și peste 30.000 delegații negri au luat parte, precedați de numeroase orchestre.

În fruntea cortegiului mergea d. Marcus Garvey înconjurat de soldații negri cu drapele africane.

Programul cuprinde diferite chestiuni politice, economice și chiar religioase. Nu e lipsit de interes că se va discuta între altele, zeficarea lui Ius ca simbol al suferinței negrilor, că fecioara Maria e socotită...

negresă și că Sfântul Duh nu e decât o sperietoare pentru negri. Pe de altă parte, se va trimite prezidentului Statelor-Unite o petiție semnată de 4 milioane de negri cari cer ca Siberia să devină patria lor. O altă petiție semnată de 2 milioane de negri din India occidentală va fi prezentată regelui George și Parlamentului.

Animatorul și principalul figurant al acestui congres este d. Marcus Garvey, președintele provizoriu al republicii din Africa. Garvey, fiul unor plugari modeste din Jamaica, a fondat la 18 ani un ziar pentru a apăra egalitatea raselor.

Acum de când a fondat asociația aceasta universală, care cuprinde peste 3 milioane aderenți lărveți a devenit o somitate în lumea negrilor.

De curând dânsul a pus bazele unei companii de navigație „Blank Star Line“ cu un capital de 10 milioane dolari, pentru a repatria pe negri în Africa.

În legătură cu compania aceasta el a fost condamnat de tribunalele americane pentru exerocherii, dar a fost pus în libertate pe cauțiune, în așteptarea apelului.

Economice.

Scumpirea pâinei

Deși guvernul a dat prin consiliul de miniștri un jurnal hotărâtor cu privire la noul regim al grâului și făinei, la punerea în practică, a acestui jurnal, s'au ivit atâtea greutăți, și mai ales scumpirea bruscă a grâului, în cât fixarea prețului făinei și deci al pâinei, pe un period mai lung este exclusă.

Instrucțiunile ministerului de interne

Ministerul de interne, pus în curent de primarii din țară, cu greutățile pe care le întâmpină, s'a văzut obligat să dea câteva instrucțiuni de orientare în legătură cu fixarea prețului pâinei.

D. R. Franasovici, a trimis un ordin circular primarilor, prin care le dă următoarele instrucțiuni:

Ca indicațiuni pentru fixarea prețurilor s'a avut în vedere că prețul de circa 70.000 lei vagonul de grâu la producător, este prețul maxim normal în regimul stabilit iar ca extracție următoarele proporții:

- Făina de lux: cota 12%; la vagon 1200x13; prețul în lei 15.600.
- Făina albă: cota 46%; la vagon 4600x9.50; prețul în lei 43.700.
- Făina neagră: cota 22%; la vagon 2200x7; prețul în lei 13.400.
- Tărâțe cota 18%; la vagon 1800x4; prețul în lei 7200.

De unde reiese că dintr'un vagon de grâu, morarii vor realiza 81.900 lei.

Vă rugăm ca prin organele de care dispuneți, să vegheați ca prețul făinei negre extracție obligatorie de 22 la sută să nu depășească prețul de 7 lei și ca pâinea neagră să nu lipsească de pe piață.

Activitatea „Creditului Industrial“ după 6 luni dela aniversare

Dintr'o dare de seamă a Creditului Industrial, rezultă că dela 1 Ianuarie, când a fost înființat Creditul Industrial, și până la 30 Iunie 1924, adică în șase luni de existență, s'au acordat creditele mai jos arătate, următoarelor întreprinderi industriale din țară:

Le două fabrici de alcool s'au acordat opt milioane lei, din care trei în vechiul regat și cinci în Transilvania.

La 13 industrii de alimentare s'au acordat 52 milioane, din care 53 în vechiul regat și 9 în Transilvania.

La 9 industrii de arte grafice s'au acordat 35.400.000, din care 34.800.000 în vechiul regat și 600.000 în Transilvania.

La o întreprindere de automobile din vechiul regat s'au acordat 500.000 lei.

La o întreprindere balneară s'au acordat cinci milioane în vechiul regat.

La trei fabrici de bere din vechiul regat s'au acordat 20.500.000 lei.

La cinci fabrici de ceramică s'au acordat 7.900.000 lei, din care trei milioane în vechiul regat, patru în Transilvania și 900.000 în Basarabia.

La patru industrii chimice s'au acordat 13.500.000, din care 7.500.000 în vechiul regat, cinci în Transilvania și un milion în Basarabia.

La șase întreprinderi de confecțiuni s'au acordat 24 milioane, din care șase în vechiul regat și 18 în Transilvania.

La șase întreprinderi de construcțiuni din vechiul regat s'au acordat 43 milioane.

La șase întreprinderi electrice s'au acordat 53 milioane, din care 48 în vechiul regat, 4 în Transilvania și un milion în Basarabia.

La patru industrii diverse din vechiul regat s'au acordat 17.300.000 lei.

La douăzeci întreprinderi pentru industria lemnului s'au acordat 87 milioane, din care 61 în vechiul regat, 16 în Transilvania și 10 în Bucovina.

La 21 industrii mecanice s'au acordat 222.300.000, din care 77.300.000 în vechiul regat și 145 milioane în Transilvania.

La două industrii miniere din vechiul regat s'au acordat zece milioane.

La opt industrii de mobile s'au acordat 14.250.000, din care trei milioane în vechiul regat și 10.500.000 în Transilvania și 750.000 în Bucovina.

La 44 industrii de morărit s'au acordat 152.850.000 din care 125.650.000 în vechiul regat, 15.400.000 în Transilvania, 11200000 în Basarabia și 600 mii în Bucovina.

La trei industrii de petrol din vechiul regat s'au acordat 35 milioane 600 mii lei.

La cinci fabrici de postav s'au acordat 47 milioane, din care 8 în vechiul regat și 39 în Transilvania.

La trei fabrici de săpun din vechiul regat s'au acordat 4 milioane opt sute de mii lei.

Caii sunt liberi la export

Consiliul de miniștri a semnat jurnalul cu No. 2022—924 cu următorul cuprins:

Se incuviințează exportul, cu autorizație specială și cu plata taxelor vamale, ce se vor fixa de ministerul finanțelor, a cailor în etate de peste șapte ani, etate ce va fi controlată de direcțiunea generală zootehnică din ministerul agriculturii și domeniilor.

Se menține mai departe prohibițiunea la export a armăsarilor și iepelilor.

Trebuie să adăogăm că autorizația specială de export se cere și se poate obține numai dela ministerul de industrie și comerț.

În ce privește taxele vamale de export, ele au fost stabilite mai de mult de comisiunea superioară vamală astfel:

Pentru caii de lux: 16.000 (de cap).

Pentru caii de muncă: 8000 (de cap).

Interzicerea exportului de vite din Bucovina

Guvernul a oprit exportul de animale de toate speciile din Bucovina.

Coroana de aur ungară

Pentru convertirea coroanelor ungare aur în lei, administrația cailor ferate a fixat în relațiunile sale cursul de 55 lei coroana aur.

Piața cerealelor

IN TARA: ovăzul susținut; grâul ne-schimbat.

IN STRAINITATE: orzul în scădere, porumbul mai calm.

În principalele porturi dunărene și maritime — cerealele au cotat.

CONSTANȚA: orzul 72.000, ovăzul 51.000, porumbul 59.000, fasole 135.000, grâul 80.000 lei vag.

BRAILA: orzul 73.000, ovăzul 50.000, porumbul 50.000, fasole 133.000, grâul 79.000 lei vag.

GALAȚI: ovăzul 50.000, porumbul 58.000 lei vag.

SILISTRIA: porumbul 57.000, fasole 130.000 lei vag.

OLTENIȚA: porumbul 57.000, fasole 130.000 lei vag.

CALARASI: porumbul 57.000 lei vag.

ÎN BASARABIA: orzul 71.000, porumbul 58.000 lei vag.

Știri economice Externe

Roma. — Anul bugetar italian încheiat la 30 Iunie indică încă un deficit de 623 milioane lire, totuși cifra aceasta înseamnă o ameliorare considerabilă față de anul trecut. Afară de aceasta a fost consolidată în anul expirat datoria flotantă a statului, în valoare de 2-3 miliarde lire. Bugetul ordinar indică chiar un activ de 4-5 miliarde. Deficitul este datorit așa dar numai cheltuielilor extraordinare. Se crede că Italia va realiza în curând echilibrul bugetului său, aceasta fără a mai aștepta plățile din reparațiuni.

Belgrad. — În ultimul timp s'au înființat în Jugoslavia câteva fabrici m-ghiare. Dintre acestea sunt câteva fabrici de mașini, o fabrică de aparate și accesorii telefonice și o fabrică de lămpi.

Devizele și valuta.

Rador, 8 August.

Zürich: Deschiderea: Inchiderea:

Berlin: 126.— — 125.50

Amsterdam: 205.25 — 205.05

New-York: 526.50 — 526.50

Londra: 2379.— — 2373.50

Paris: 2950.— — 2910.—

Milano: 2357.— — 2340.—

Praga: 1525.— — 1557.50

Budapesta: 69.— — 69.—

Belgrad: 655.— —

București: 240.— —

Varșovia: 103.50 —

Viena: 74.— —

București închiderea: Paris 12.30, 1000, Berlin—, Newyork 225.—, Mil Zurich 4225, Viena 32, Praga 670, pesta —

Valute: Napoleon 820, Marca de aur 160, lira turcească 114, font englez 99, francez 1210, franc elvețian 42, lin drachma 390, dinar 255, dolar 221 50, austriacă 32.—, coroana maghiară 27 col 660, Marca polonă 42.—.

Bibliografie

A apărut excelenta revistă „Cercetășia“ (No. 3) cu următorul Editorial (I); Cercetășia la sate; Cercetășii pe căile rătăcirii (și din Ungaria); Cercetășii minoritate; Participarea noastră boree și Congresul dela Copenhagen August 1924; Din activitatea inspecțiunii Crisurilor Arad; Cohortele Cuvin și Covăsant; Cercetășii canoagă Arad; Consiliul comandanților din 1924; Consumul cercetășilor din firma Sugar furnizorul nostru oficial; riques du Scoutisme en Roumanie; fondation jusqu'a nos jours); The Scout of the Scouting organization in Roumanie (Fromitsits fondation to the present; Roumania of to day) (Supliment la Nr. IV); Generalul Berthelot — Le Berthelot; D. Colonel Simboteanu — Colonel Simboteanu; Din cohorta Arad; De la cohorte de Timișoara; Cercetășii la sate; Cercetășia fetelor: H. Bogdan liceul Arad; Biblioteca Cercetășia; matematică în serviciul cercetășilor: Sincal; Excursiunea cercetășilor în Turcia; Cercetășia la noi și în străinătate; Cronică externă; Editorial (III); Ispravnic.

Cetiți și răspândiți Tribuna No

Atelierul fotografic BORNSTEIN ARAD, Palatul Neumann Fotografii artice executate și fotografiile mar

Tipografia „Aradul“

aranjată cu cele mai moderne mașini de tipar și cele mai moderne litere pentru pregătirea tuturor lucrărilor aparținătoare acestei branșe, precum: reviste literare, anuare școlare, invitări de cununie, botez, petreceri, bilete de vizită, etc. etc.

Tipografia Aradul S. P. A. ARAD, Bul. Reg. Maria 12. (În curte la dreapta)